

Бех Ю. В.

ДЕТЕРМІНАНТИ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ ОРГАНІЗМОМ

У статті розкрито підстави та умови, за яких утворюються соціальні проблеми системи управління соціальним організмом країни.

Ключові слова: підстава, умова, соціальна проблема, соціальний організм, система управління.

Питання управління соціальним розвитком турбує не один десяток дослідників у різних сферах науки. Наразі активно розробляють сценарії футурологи, для розуміння цього процесу вони займаються прогнозуванням майбутнього напрямку розвитку соціального світу в політиці, економіці, культурі тощо. Хоча більшою мірою вони опираються на об'єктивні емпіричні дані щодо наявних суспільних процесів, однак з поля зору випадає філософський, навіть методологічний підхід відповідно до означеної проблематики. Вважаємо, що варто зацентрувати увагу на соціальних проблемах системи управління соціальним розвитком.

Таким чином, **метою** статті є визначення підстав та умов, за яких формуються соціальні проблеми, й які визначають управління соціальним організмом.

Для філософії управління важливо, на нашу думку, показати походження, виникнення, а в більш широкому значенні зародження, та наступний процес розвитку соціальних проблем у структурі системи управління.

Соціальні проблеми управління детерміновані двома чинниками: підставою та умовами. При цьому підстава породжує зміст соціального органу, який є відносно самостійним агентом соціального процесу, умови концентрують його у специфічні вузли – згустки соціального змісту – інтелігібельної матерії. Тобто сама проблема виникає за рахунок руху підстави, а розмір проблеми – за рахунок умов, що склались на цей момент і у цьому місці. Однак тут існує і зворотний рух. Якщо умови потребують від системи певних змін, то вона може здійснити їх тільки спираючись на можливості підстави.

Підставою формування соціальних проблем управління треба розглядати науку як сферу духовного виробництва, теоретичної діяльності людини, функція якої полягає у виробці та систематизації знань про дійсність, доведення їхнього розуміння до законів, а у практичному вимірі – до формулювання принципів організаційної

поведінки особистості відповідно до логіки саморозгортання родового життя людей.

У ході дослідження, окресленого темою статті, визнаємо за субстанційну основу формування соціальних проблем управління смислогенезу, тобто процесу космічного походження, масштабу, потужності та спрямованості.

Наша позиція ґрунтується на трьох припущеннях. По-перше, на тому, що система управління є невід’ємною частиною більш складного соціального цілого – організму країни, і в такому разі вона сама по собі не є дійсним цілим. Такою вона стає лише в діалектичному зв’язку із загальною структурою еволюції соціального організму країни, тобто в єдності з космологічним процесом свого становлення і саморегуляції. Це означає, що, будучи конкретно-структурованим об’єктом, система управління відтворює у собі внутрішню суперечливість субстанціонального відношення соціального світу. У цьому сенсі вона містить “космічний код”, який у разі фундаментального підходу до вивчення соціальних проблем управління належить розшифрувати.

По-друге, на тому, що система управління, з одного боку, працює на основі здобутків науки, яка постійно зайнята розшифровкою різних, а точніше локальних, семантичних полів смислогенезу, а з другого, – сама є активним агентом у галузі теоретичного осягнення сучасного життя. Останнє є нічим іншим, як “розпаковка” сенсів із загальносемантичного поля Всесвіту. Цьому сприяє діяльність наукового сектора, що живить теорією систему управління.

По-третє, людина, яка задіяна у системі управління, бере безпосередню й активну участь у збагаченні загального смислового поля планети. Наслідком цього процесу є виникнення й стале функціонування енергоінформаційного поля планети, назване В. І. Вернадським “ноосферою”, що існує у формі продуктів духовного виробництва.

Отже, виходячи з цих положень, ми вважаємо, що саме смислогенез як процес космологічного походження є тією підставою, яка детермінує зміну змісту управління шляхом породження у ньому проблем, одразу надаючи засоби для їх вирішення. Цей висновок впливає з того, що організаційна діяльність ґрунтується на здобутках усього комплексу фундаментальних наук.

Смислогенез визначає усі морфологічні та функціональні параметри системи управління як частини у структурі цілого. Тому не випадково, що одним із ключових понять категоріального статусу філософії управління, що розгортається у специфічну концепцію, може

статі, на нашу думку, поняття “організаційної раціональності”, на відміну “соціальної раціональності” В. Додонової [8]. Сутність її полягає в освоєнні смислів людської діяльності, що проявляється через те, які саме способи і методи опису організаційної реальності обрані, як формулюються управлінські теорії, які саме норми, стандарти, принципи фіксації, канонізації і передачі знань, навичок та вмій стають пріоритетними на тому чи іншому етапі розвитку світової спільноти.

Загальна структура організаційної раціональності має містити, на нашу думку, по-перше, найглибинніший пласт, своєрідне ядро, що складають механізми розуміння смислів організаційної діяльності. По-друге, цей спосіб розуміння смислів загального семантичного поля світової спільноти визначає насамперед середній пласт в її структурі: способи обґрунтування, доведення, пояснення організаційних ідей, теорій, концепцій, схем організаційної діяльності, управлінських технологій, що діють у цій сфері й сприймаються як стандарти управління спільнотою. По-третє, “верхній поверх” цієї структури як сутнісна форма існування організаційної раціональності. Це способи опису, а також передачі й закріплення знань, умінь, навичок, організаційних впливів, технологій і т. п. Саме третій виділений компонент несе в собі навантаження прояву назовні першого та другого рівнів організаційної раціональності, які водночас інакше і не подані, окрім відображення в цих особливих формах.

Зміни, що відбулися у багатьох сферах життєдіяльності сучасної людини, в тому числі поява нових напрямків наукових пошуків, свідчать про питання стосовно відтворення єдиної категоріальної основи культурно-історичного прогресу. При цьому це є об’єктивною умовою переходу світової спільноти до інформаційної фази розвитку і становлення її інформаційної та організаційної єдності. З одного боку, створення категоріального каркасу інформаційної цивілізації філософськи обґрунтовує неминучість повороту у свідомості світової спільноти до нового мислення з його пріоритетом загальнолюдських цінностей, переходом від політичної конфронтації до співробітництва, розумінням соціокультурної інтеграції людства. Водночас нове мислення – умова створення цілісного погляду на світ у повноті його реальних протиріч та визначальних тенденцій. З другого боку, це усвідомлення дає змогу цілеспрямовано використовувати категоріальний “каркас” сучасної культури у єдності його світоглядних та логіко-гносеологічних функцій для продуктивного досягнення дійсності в усіх сферах діяльності. Так працює механізм саморегуляції соціального світу, що ґрунтується на знакових системах.

Тому вважаємо за необхідне визначити співвідношення між соціальним організмом, системою управління та освітою. Це є суттєвим вихідним посиленням для вивчення походження соціальних проблем управління як невід'ємної складової частини організму будь-якої країни. Воно пов'язане з тим, що освіта в соціальному організмі країни відіграє роль соціального інституту, тобто є силою, яка живить ціле (соціальний організм) і його невід'ємну частину (систему управління).

З огляду на те, що онтологічною основою явища освіти є смислогенез, термін “освіта” в українському варіанті виглядає набагато точнішим від англійськомовного “education” та російського “образование” (творити людську особистість згідно з певною моделлю, образом), тому що поняття “освіта” у цьому випадку – це вістря, вісь життя (“ось” + “vita”) [10].

Саме смислогенез через освіту як механізм самовиявлення, самовиразу, створює на макрорівні те, що отримало назву “дух епохи” [1; 2], на якому базується певний тип культури, виробництва, спілкування і який “делегується” у систему вищої школи як суспільно визначена вимога, норма, стандарт чи ідеал.

На практиці це підвищення якості та потужності процесу смислогенезу на планетарному рівні призвело до того, що наприкінці ХХ століття “дух епохи” піднявся на якісно інший ступінь розвитку, розбурхавши ментальні засади етносу, сформувавши при цьому специфічний “дух народу”.

Оскільки зміни відбувались не в матеріальній сфері, а у сфері духовного виробництва, то світова соціальна криза певною мірою нас збентежила. Ми не зрозуміли своєчасно, або не сприйняли серйозно, попередження Гегеля про те, що “якщо тільки дух народу піднімається на більш високий рівень, всі моменти державного устрою, пов'язані з попередніми рівнями його розвитку, втрачають свою усталеність, вони повинні занепасти, і не існує сили, здатної їх утримати” [4].

Тут можна зауважити й протилежне: якщо дух народу треба підняти у ході розбудови Української держави на більш високий щабель, то він може бути забезпечений тільки створенням якісно іншої системи управління, і насамперед державного управління.

Завершуючи аналіз формування соціальних проблем управління з боку науки як підстави формування її проблем слід зазначити: по-перше, наукова революція, що нині розгорнулася на світовій арені, потребує особливої уваги до стану та перспектив розвитку управління соціальним розвитком з наданням йому рис сталості; по-друге, поєднання під “дахом” національної системи управління науки та

освіти є позитивним організаційним кроком, який наближає систему управління до першоджерела своєї сили та могутності; по-третє, оскільки смислогенез наразі перебуває у надто збудженому стані, є усі підстави прогнозувати подальше зростання обсягу та складності соціальних проблем управління у структурі соціального організму будь-якої держави загалом і України зокрема.

На цьому можна завершити аналіз підстави соціального світу і перейти до стислої характеристики умов як чинника детермінації соціальних проблем або змін у системі управління.

Оцінюючи умови детермінації соціальних проблем управління, ми виходимо з того, що явище, яке розгортається у соціальному організмі країни або його складових (особистості та суспільстві), ще має набути функцій, визначення (властивість) умови відносно до проблеми управління. Це значить, що одне соціальне явище, наприклад розбудова соціально орієнтованої економіки, має властивість слугувати іншому явищу – системі управління, здійснювати функцію умов виникнення соціальної проблеми, а друге не має такої властивості. З цього приводу Г. Гегель писав: “Коли ми говоримо про умови існування якоїсь речі, то під цим розуміємо подвійне: по-перше, певне наявне буття, певне існування цього безпосереднього, по-друге, призначення цього безпосереднього – бути знятим і слугувати для здійснення другого [5].

Вважаємо необхідним зауважити таке: оскільки нас у цьому випадку цікавлять умови формування соціальних проблем, то залишимо поки поза увагою появу умов вирішення соціальних проблем управління; умови є ще однією важливою обставиною для соціальних проблем управління: вони створюють середовище для його існування.

Водночас останнє зауваження означає, що у соціальному організмі країни є “нейтральні” явища, які формально є умовами, але не формують соціальних проблем управління та не слугують засобами їхнього вирішення. Вони є чимось зовнішнім відносно соціального розвитку, середовищем існування організаційних проблем.

Для ґрунтовного висвітлення механізму походження проблем управління треба не тільки охарактеризувати їхні вимоги, а й викрити сутність умов породження проблеми та механізм їхньої дії. При цьому треба підкреслити, що власні умови виникнення мають усі структурні елементи та форми вираження проблеми: потреби, інтереси, норми, обов’язки, мета, ідеали тощо. Отже, умови формування – необхідний атрибут соціальної проблеми та її складових елементів.

Умови формування соціальної проблеми управління можна

охарактеризувати як соціальне явище, що впливає на її виникнення, існування, розвиток та вирішення. Насамперед вони трактуються у широкому та вузькому значеннях. У першому варіанті це означає явище (процес, річ, відношення, діяльність і т. ін.), що призводить до появи проблем у системі управління, у другому – явище, необхідне для виникнення, існування або зміни управління суспільством.

У широкому сенсі слова умова має багато форм самовираження. До них належать такі: умови у вузькому сенсі слова, фактор, причина, основа, можливість, спосіб, необхідність, закон, протиріччя тощо. Одним словом, термін “умова” у широкому значенні слова є концентрованим висловом системи категорій соціального детермінізму аналогічно до того, як поняття сутності є концентрованим виразом усієї системи категорій діалектики.

Між умовою, що призводить до формування соціальної проблеми, та самою проблемою треба, по-перше, щоб соціальна проблема управління була зумовленою відносно явища. Явище, що є умовою, через свої властивості виявляє власні можливості слугувати потребам системи управління. Це означає, що у процесі перетворення соціального явища в умову проблеми відбувається обмеження, звуження змісту, що передається від явища в умови, а від нього – у проблему. Тут має місце подвійне збідніння змісту явища у процесах детермінації: явище – умови та умови – проблема. Разом з тим проблема поповнює свій зміст за рахунок зв’язків з іншими явищами-умовами. Насамперед кожне явище-умова може “обслуговувати” багато інших проблем.

Відомо, що якості явища не виникають з його відношення до інших явищ. Вони притаманні самому явищу, що у цьому випадку детерміноване смислогенезом. Але без таких відношень неможливо їх виявити. Кожне явище є комплексом відношень його елементів, який вступає у відносини з системою управління, завдяки чому здійснюється функція слугування проблемі. Поняття “умова проблеми” нав’язує саме цю службову роль явища відносно проблеми.

По-друге, якщо певний процес у соціальному організмі країни стає умовою для появи проблеми у системі управління, це означає, що між ними сформувався цілий комплекс зв’язків та відношень. Зв’язок явища та проблеми проявляється у системі зв’язків їхніх елементів. Умова є формою вираження цього зв’язку, причому негативного або руйнівного за характером.

По-третє, треба зауважити, що не весь зміст соціальних умов, тобто умов життєдіяльності соціального організму країни, залучений у зміст умов проблеми. “Умови, – пише Гегель, – є певним розкиданим

матеріалом, що чекає і вимагає свого застосування” [6].

Умови, які формують соціальні проблеми управління, – це не звичайні соціальні процеси у структурі соціального організму країни, а такі, що поводять себе відносно цієї системи-органу агресивно. Вони втручаються в її структуру або здійснюють зовнішній тиск на систему управління, обмежуючи при цьому прояв його функціональних властивостей або навіть деформує його структуру.

На нашу думку, умови, які детермінують появу соціальних проблем у системі управління, можуть бути, як мінімум, двох видів, а саме: первинні та вторинні.

Оскільки йдеться про соціальні проблеми управління, то до первинних умов слід віднести, на нашу думку, все, пов’язане з соціальним організмом країни. Саме ансамбль суспільних відносин країни є тим середовищем, з якого виникає й розвивається вся сукупність проблем управління. Зі зміною цієї системи змінюється й сукупність проблем управління. Виникнення нині соціальних проблем у системі управління означає, що соціальне ціле, наприклад організм України, набуває органічної цілісності, тому потребує якісно нового морфологічного стану свого функціонального органу – системи управління – і якісно нового функціонування, що має забезпечувати його сталий розвиток.

Зі зміною системи суспільних відносин змінюється й онтологія соціальних проблем управління. Крім цього, все більшого застосування на сучасному етапі суспільних перетворень набувають системи, моделі й методи організації управлінської діяльності, в основі яких знаходяться ефективні механізми налагодження дієвої організаційної взаємодії суб’єктів і об’єктів соціального управління на всіх рівнях суспільної організації, а також передбачення змін, які постійно виникають, шляхом прийняття гнучких і нестандартних управлінських рішень.

Механізм впливу первинних умов – системи суспільних відносин, що складають соціальний організм країни; систему управління можна розкрити, спираючись на праці К. Маркса, в яких висвітлено діалектику перетворення системи у цілісність. “Нові виробничі сили і виробничі відносини, – писав К. Маркс, – не виникають із нічого, з повітря або із лона самої себе покладеної ідеї; вони розвиваються всередині й у боротьбі з наявним розвинутим виробництвом та з успадкованими відносинами власності. Якщо у завершній буржуазній системі кожне економічне відношення передбачає інше в буржуазно-економічній формі і, таким чином, кожне положення є разом з тим і передумова, то це має місце у будь-

якій (...) органічній системі. Сама ця органічна система як сукупне ціле має свої передумови, і її розвиток у напрямку цілісності полягає саме у тому, щоб підкорити собі всі елементи суспільства або створити з нього ще органи, яких їй не вистачає. Таким шляхом система у ході історичного розвитку перетворюється у цілісність. Становлення системи такою цілісністю утворює момент її, системи, процесу, її розвитку” [11].

Безумовно, що саме цим шляхом розвивається система управління, бо у структурі одного й того самого соціального організму країни не може бути виключень для однакових за походженням органів. У цьому контексті система управління має аналогічні характеристики з економічною, політичною та ідеологічною системами.

Розглянемо вплив вторинних умов на формування соціальних проблем управління. Вони пов'язані зі станом планетарного соціального середовища, що слугує полем можливого розвитку уже тепер соціального організму будь-якої країни. Процеси глобалізації, що спостерігаються у розвитку світової спільноти, становлення єдиного організаційного простору, універсалізація технологій та створення інформаційних систем типу Інтернету, формують сукупність проблем для управління не стільки матеріального, технічного або фінансового плану, скільки кадрового та психологічного походження. Наразі уже стало очевидно, що національна система управління, насамперед державні службовці, не підготовлена до праці в умовах інформатизації організаційного простору в міжнародному вимірі як професійно, так і психологічно. Головна перепона – інформатизація управлінської сфери і мовна підготовка особистості. Перед системою управління постала дилема: або розробляти синтетичну мову, або надавати перевагу одній із наявних, наприклад англійській.

Механізм впливу вторинних умов на формування проблем діє у фоновому режимі. Це означає, що він змінює первинні умови, надаючи їм певний характер та швидкість течії процесів, що потім впливає на систему управління. Тому в одному випадку вторинні умови уповільнюють хід задоволення потреб управління, і на цьому підґрунті додатково виникають проблеми, у другому – ставлять принципово нові вимоги до неї, і та, намагаючись виконати їх, формує у собі потреби, які нічим задовольнити, оскільки умови вирішення ще відсутні або тільки складаються.

Зауважимо, що вторинні умови можна було і не розглядати під таким кутом зору, якби не одна обставина. Вона полягає у тому, що

сучасна світова спільнота (як Захід, так і Схід) живе у транзитних соціумах. Це означає, по-перше, що розбудова національної системи управління без урахування світової тенденції в досягненні смислогенезу має великий ризик знову опинитись на узбіччі загальнореволюційного процесу, а по-друге, копіювати закордонний досвід без урахування логіки розгортання національної управління неприпустимо.

Сформуванню соціальної проблеми системи управління означає сформуванню головного відношення її структури, а саме: формалізувати вимоги або потреби системи управління, умови їхнього формування та умови вирішення. При цьому структура проблеми – це така складова частина системи численних характеристик проблеми, яка є інваріантним аспектом проблеми, стійким у ній і тому дещо відокремленим від явищ, які детермінують проблему. При цьому зміни у проблемі відбуваються як під впливом довкілля, так і під впливом автономних вимог проблеми. Аналогічна справа з явищами, які стають умовами вирішення проблем.

Формування проблеми відбувається, як відомо, у три етапи. Алгоритм саморозгортання поняття “проблема”, як рух сутності цілого, проаналізовано у гегелівському вченні про науку логіку [3].

Далі нам нічого не залишається, як розкрити сутність цього поняття відповідно до логічної схеми: існування – явище або буття – дійсність. Щоб відтворити засобами теоретичного аналізу алгоритм руху сутності поняття “соціальна проблема управління”, треба розглянути рух сутності цього поняття як самостійного цілого. На першому етапі проблема існує на мікрорівні й подає про себе сигнал у вигляді необхідності, яка є сутнісною ознакою соціальних законів.

На другому етапі на макрорівні вона поступово визріває. Цей процес може розпочатися на макрорівні з видозміни старої потреби у структурі управління або активізації умов на боці соціального організму країни. Це означає, що проблема може вийти на поверхню як з ініціативи суспільства, так і з потреб системи управління або навіть її окремого учасника – особистості. Тут потреба набуває суб’єктивованої або об’єктивованої форми.

На третьому, завершальному, етапі суб’єктивована потреба та об’єктивовані умови формування “знаходять” один одного й створюють протиріччя, яке має декілька рівнів зрілості.

Цей момент визрівання будь-якої проблеми управління в науковій літературі характеризується як виникнення комплексу явищ, що впливають на формування та вирішення проблеми. Вони є результатом складної взаємодії цих явищ. Різні соціальні фактори діють з різною силою в різних напрямках. Складаються різноманітні

комбінації дії об'єктивних та суб'єктивних факторів. Збіг факторів призводить або до взаємного посилення, або до послаблення, взаємокомпенсації, нейтралізації. Одні фактори перетворюються у домінуювальні, інші – у підлеглі, одні стають висхідними, інші – спадними і т. д.

Отже, з усього викладеного вище випливає, що поняття “соціальна проблема системи управління” має такий вигляд (рис. 1):

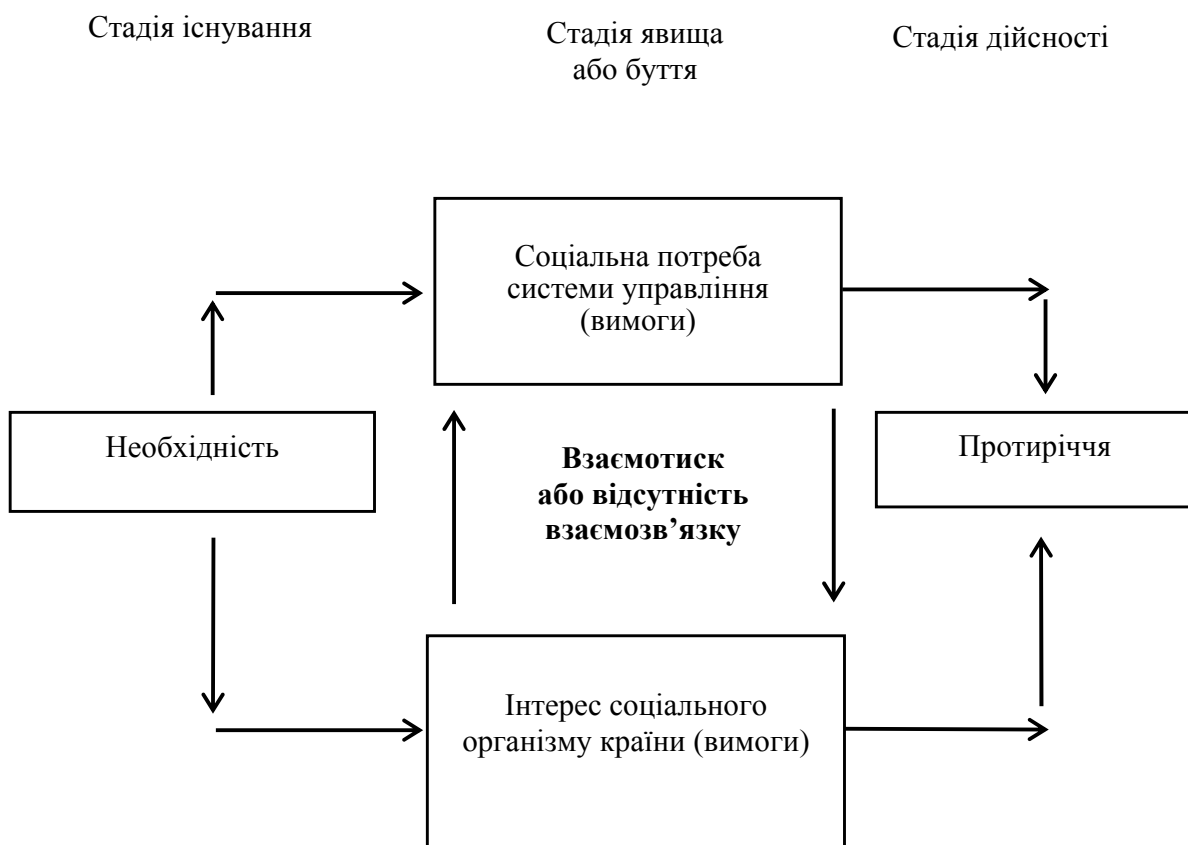

Рис. 1. Структура поняття “соціальна проблема системи управління”

Сукупність різних умов часто фіксуємо у термінах “обстановка”, “обставини”, “ситуація”. Їхнє застосування є найбільш виправданими, коли необхідно підкреслити комплекс умов місця і умов часу, або, інакше кажучи, просторово-часову характеристику сукупності умов, що детермінує той чи інший спосіб існування системи управління.

Саме формування, утворення проблеми із соціальних явищ означає становлення якісно нового явища (проблеми). А становлення означає, що проблема, як явище, набуває самостійності. При цьому

вона ніби свідомо “відбирає” із середовища свого формування елементи, яких їй не вистачає.

Підкреслимо, що взаємна зумовленість проблеми та її умов відносна. Перебільшення ізолюваності того чи іншого з цих трьох факторів спотворює картину процесу виникнення та існування соціальної проблеми. Отже, викривлює цю картину перебільшення ролі кожного фактора. Перебільшення ролі умов виникнення (особливо зовнішніх) призводить до ігнорування відомої відособленості проблеми, недооцінки ролі структури проблеми у процесі її формування.

Заслуговує на увагу думка Ч. Дарвіна, який застерігав від абсолютизації ролі умов середовища в розвитку організму: “Природа умов має у визначенні кожної заданої зміни підлегле значення у порівнянні з природою самого організму; може бути, що вона має не більше значення, ніж має природа тієї іскри, яка підпалює масу горючого матеріалу, у визначенні властивостей (полум’я, що спалахує)” [7].

При цьому Г. Клаус довів помилковість твердження про те, що “система визначається своїм середовищем. Точно у такій же мірі система визначається і своєю внутрішньою структурою. Різні “входи”, створювані середовищем, можуть викликати різні способи поведінки систем. При цьому різні системи по-різному переробляють один і той самий вхід. Засіб, яким відповідний вхід опрацьовується системою, залежить від структури системи” [9]. Соціальні протиріччя, що виникають у системі управління, теж бувають різними.

Отже, логічно розглядати момент формування проблеми як динамічний процес, що відбувається за участю, з одного боку, системи управління з її прагненням зберегти або забезпечити свою цілісність, а з другого, – особистості та суспільства. При цьому треба постійно враховувати, що особистість може протистояти як системі управління, так і суспільству.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. П. Філософський вимір освітянської діяльності // Нова парадигма. Альманах наукових праць. – Запоріжжя : “Тандем-У”, 2001. – № 19. – С. 6-12.
2. Бех Ю. В. Саморозгортання соціального світу. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – 224 с.
3. Гегель Г. Наука логіки : в 3-х т. – Т. 2. – М. : Мyslь, 1971. – 248 с.
4. Гегель Г. Политические произведения. – М. : Наука, 1978. – 440 с.

5. Гегель Г. В. Ф. Сочинения в 14 томах. – М. : Государственное социально-экономическое издательство, 1929. – Т. 1. – С. 245.
6. Гегель Г. В. Ф. Сочинения в 14 томах. – М. : Государственное социально-экономическое издательство, 1929. – Т. 4. – С. 150.
7. Дарвин Ч. Происхождение видов путём естественного отбора. // Дарвин Ч. Сочинения : в 3 т. – М.-Л. – Изд-во АН СССР, 1939. – Т. 3. – С. 277.
8. Додонова В. І. Постнекласичний дискурс соціальної раціональності : монографія. – Донецьк : Вид-во ДонГУ, 2011. – 340 с.
9. Клаус Г. Кибернетика и философия. – М. : Издательство иностранной литературы, 1963. – С. 145, 146.
10. Кудін В. О. Освіта в інформаційному суспільстві. – К. : Телекорпорація “Республіка”, 1998. – 151 с.
11. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. – Т. 46. – Ч. 1. – С. 229.

Бех Ю. В. Детерминанты социальных проблем в системе управления социальным организмом.

В статье рассматриваются причины и условия, при которых образуются социальные проблемы системы управления социальным организмом страны.

Ключевые слова: причина, условие, социальная проблема, социальный организм, система управления.

Bekh Y. V. Determinants of social problems in the management system of the social organism.

The article examines the causes and the conditions under which formed the social problems of the control system of the social organism of the country.

Keywords: cause, condition, social problems, social organism, the control system.

Вернидуб Р. М.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

У статті реалізацію основних етапів інформатизації педагогічної освіти розглянуто як умову якісної підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: освіта, інформатизація освіти, інформаційні технології, педагогічні кадри.

Розвиток інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) на сучасному етапі інформатизації суспільства потребує подальшого